

West Nile-virus kan överföras via blod

West Nile-virus, WNV, kan överföras från människa till människa genom blodtransfusion. Det visar en ny amerikansk studie. Det är första gången det finns klara belegg för att denna smittväg existerar, vilket man redan tidigare befarat.

II WNV kan ge upphov till West Nile feber (WNF), som är en så kallad zoonos som normalt sprids från djur till människa via myggor och som kan ge allvarlig feber och encefalit hos främst äldre och immunsupprimerade personer. Flyttfåglar tros vara en viktig värd för viruset. Det kan förklara varför sjukdomen kunnat sprida sig över stora geografiska avstånd. USA tillhör de länder som på senare år drabbats av epidemiska utbrott av sjukdomen.

Det har även funnits misstankar om att WNV kan överföras från människa till människa via organtransplantation och blodtransfusion. I det senaste numret av *The New England Journal of Medicine* presenteras en amerikansk studie, som för första gången ger tydliga belegg för att WNV kan överföras via blodprodukter.

I studien presenteras 23 fall, där det med PCR-teknik fastställdes att patienterna smittats med WNV via transfusion av röda blodkroppar, blodplättar eller blodplasma. Av dessa 23 var 10 patienter immunsupprimerade i samband med organtransplantation eller cancerbehandling, och 8 av patienterna var 70 år eller äldre.

De smittade patienterna kunde kopplas till 16 blodgivare, vilka intervjuades av forskarna. 9 av givarna uppgav att de

Förklaringen till att West Nile-virus lyckats sprida sig över stora geografiska avstånd tros vara att flyttfåglar utgör värdar för dessa virus.

hade känt vissa symtom på virusinfektion före eller efter donationen, 5 uppgav att de saknade symtom, medan 2 av givarna inte kunde påträffas för dessa intervjuer.

De blodprov som togs i samband med att de 16 givarna hade lämnat blod uppvisade samtliga ett negativt resultat då blodet testats för WNV-specifika IgM-antikroppar. Det kan förklaras med att personerna var så nyligen smittade (0–3 dagar efter smitta) att de ännu inte hunnit bilda IgM-antikroppar.

De amerikanska forskarna menar nu att en möjlighet att reducera risken för framtida smittöverföring genom blodtransfusion vore att samtliga potentiella smittbärare bland blodgivare screenades med PCR-metod. På så vis skulle även

mycket små mängder virus kunna identifieras.

Ännu inga bekräftade fall i Sverige

I Sverige finns ännu inget bekräftat fall av WNF, och reglerna för att donerat blod ska testas för WNV är därför inte desamma hos oss som i USA. Men i åtminstone södra Sverige är klimatzonen liknande den i de drabbade delarna av Nordamerika, och det kan därför dyka upp fall av WNF även i Sverige.

Oavsett de nya rönen från USA finns det därför anledning att fullfölja och förstärka det arbete som redan pågår för att skapa en bra beredskap inför hotet om att smittan når Sverige, menar Åke Lundkvist, laboratoriechef på Kunskapscentrum för mikrobiologisk beredskap, KCB, vid Smittskyddsinstitutet.

– Vi ingår i ett nätverk tillsammans med bland annat högskolan i Kalmar som syftar till att upptäcka smittan genom prov på fåglar vid Ottenby fågelstation på Ölands södra udde. Nu har vi fått ytterligare ett par miljoner kronor från EU bland annat till detta arbete.

– Hur resultatet från den nya amerikanska studien påverkar vårt arbete har vi ännu inte hunnit diskutera. Vi kommer oavsett dessa rön att lägga mer resurser på övervakning och forskning rörande West Nile-virus så att vi snabbt kan ställa diagnos om det dyker upp fall i Sverige, säger Åke Lundkvist.

Peter Örn

peter.orn@lakartidningen.se

Se även *Läkartidningen* nr 17/2003 sidan 1532.

Tillgänglighetspengarna till vården minskas

Den extra miljard till vården som regeringen talar om i budgetpropositionen är sedan tidigare utlovad. Dessutom sänks de tidigare utlovade extra statsanslagen för ökad tillgänglighet med 150 miljoner nästa år.

II Regeringen framhåller att vården får ytterligare 1 miljard nästa år. Det handlar om de så kallade kanonpengarna för genomförandet av den nationella handlingsplanen. De ska enligt tidigare planer vara tillfälliga anslag till kommuner och landsting på tillsammans nio miljarder. Två av dem gavs 2002, tre av dem i år och fyra nästa år.

Stefan Ackerby, chefsekonom på Landstingsförbundet, är kritisk till hur regeringen beskrivit budgetpropositionen.

– Propositionen är inte så bra som regeringen säger. Man får lätt intrycket av att det är nya pengar, men det är pengar som tidigare utlovats.

I enlighet med andra tidigare löften ges också för tredje året tillfälliga anslag för ökad tillgänglighet i vården, men på grund av »det statsfinansiella läget« annonseras i budgeten att dessa anslag dras ned med 150 miljoner till 1,1 miljard.

Enligt Stefan Ackerby minskar också de totala statsanslagen till landstingen 2004, även om det inte är att betrakta

som någon stor minskning, 362 miljoner.

– Egentligen får landstingen en minskning, men regeringen målar upp stora tillskott. Det ger fel signal i ett läge när landstingen tvingas lägga ner verksamheter och säga upp folk.

Ett löfte att förlänga de tillfälliga anslagen för tillgänglighet och nationella handlingsplanen, totalt 5,25 miljarder årligen, ytterligare två år, 2005 och 2006, bekräftas i propositionen.

– Det är positivt, säger Stefan Ackerby.

Elisabet Ohlin

elisabet.ohlin@lakartidningen.se